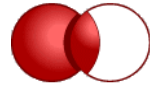

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA U FBiH
SARAJEVO**

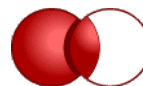
Ložionička 3, 71000 Sarajevo, Tel: + 387 (0)33 723 550, Fax: 716 400, www. saifbih.ba, e-mail: urrevfed@bih.net.ba, saifbih@saifbih.ba

UR: 006-04, 013-04/07

**IZVJEŠĆE
O REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠĆA
na dan 31.12.2006. godine**

**ŠUMSKOG GOSPODARSKOG DRUŠTVA “ŠUME SREDIŠNJE BOSNE” D.O.O.
DONJI VAKUF**

Sarajevo, kolovoz 2007. godine

SKUPŠTINI ŽUPANIJE SREDIŠNJE BOSNE
VLADI ŽUPANIJE SREDIŠNJE BOSNE
MINISTARSTVU POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA ŽUPANIJE SREDIŠNJE
BOSNE
NADZORNOM ODBORU PODUZEĆA “ŠUME SREDIŠNJE BOSNE” D.O.O. DONJI VAKUF
DIREKTORU PODUZEĆA “ŠUME SREDIŠNJE BOSNE” D.O.O. DONJI VAKUF

NEOVISNO REVIZORSKO MIŠLJENJE

1. Obavili smo reviziju Bilance stanja Šumskog gospodarskog društva “Šume Središnje Bosne” d.o.o. Donji Vakuf na dan 31.12.2006. godine, te s njim povezane Bilance uspjeha, Izvješća o novčanim tijekovima i Izvješća o promjenama u kapitalu, prikazanih na stranicama od 1-4. Odgovornost za ova izvješća snosi menadžment Društva. Naša odgovornost svodi se na izražavanje mišljenja o finansijskim izvješćima, na osnovu provedene revizije.
2. Reviziju smo obavili na osnovu ovlaštenja, sukladno Zakonu o reviziji institucija u FBiH (“Službene novine FBiH“, br.22/06), IFAC i INTOSAI međunarodnim revizijskim standardima. Ovi standardi zahtijevaju planiranje i obavljanje revizije tako da revizija pruži razumno uvjerenje o tome, ima li u finansijskim izvješćima značajnih pogrešaka kao i jesu li finansijske transakcije izvršene sukladno propisima. Revizija je uključila ispitivanje, testiranje i prikupljanje dokaza koji podkrepljuju iznose i objave u finansijskim izvješćima. Revizija je također obuhvatila ocjenu primijenjenih računovodstvenih načela, vrednovanje sveukupne prezentacije finansijskih izvješća kao i ocjenu primjene propisa. Vjerujemo da revizija daje razumnu osnovu za naše mišljenje.
3. Provedenom revizijom utvrdili smo:
 - Da je u poslovnim knjigama priznata imovina, preuzeta po diobenoj bilanci sa JP „Šume Herceg Bosne“ d.o.o Mostar, sadašnje vrijednosti 1.767.773 KM stalnih sredstava i 122.824 KM tražbina (od organizacione jedinica Nova Bila), kojom Društvo ne raspolaže niti ima odgovarajuću dokumentaciju. Isto tako u početnim stanjima priznata je imovina bez dokumentacione osnove vezana za (ostale šumarije) u iznosu od 190.069 KM stalnih sredstava i u iznosu od 307.077 KM tražbina, što je šire pojašnjeno u točki 5.8.
 - Da Uprava Društva u postupcima nabave nije postigla najefikasniji način korištenja javnih sredstava jer revidirane nabave nisu provedene sukladno Zakonu o javnim nabavkama. Utvrđeni su propusti kao što su: nepostojanje Plana nabavki, nisu sačinjavani Zapisnici o procjeni ponuda (kod izbora izvođača za radove na sječi, izvozu i iznosu drvnih sortimenata, sanaciji i izgradnji traktorskih vlaka i nabave HTZ opreme i strogo zaračunljivih tiskanica), postoje 2 različita Zapisnika o otvaranju ponuda kod nabave minibusu, gdje nam nije prezentirana ponuda po kojoj je zaključen ugovor, nije provedena procedura Zakona o javnim nabavama BiH u postupku nabave usluga osiguranja i uredskog materijala, što je šire pojašnjeno u točki 5.7 Izvješća.
 - Da Društvo u svojim knjigama iskazuje vrijednost kapitala, koja nije usklađena sa upisom u sudski registar. Vrijednost šumskog fonda nije usuglašen na pozicijama aktive i pasive,

a tijekom 2006. godine izvršen je niz preknjižavanja na pozicijama kapitala, za koji nema dokumentacione osnove i adekvatnog obrazloženja, što je šire pojašnjeno u točki 5.10. Izvješća.

- Da Društvo od osnivanja nije uplaćivalo pripadajući iznos za proširenu reprodukciju na račun Proračuna Federacije BiH sukladno Zakonu o šumama, a obvezu prema Proračunu Županije nije izmirilo za 2006. godinu, što je šire pojašnjeno u točki 5.1. Izvješća.
 - Elaborat Središnje popisne komisije nije pouzdan temelj, da je izvršeno usuglašenje stanja po popisu i knjigovodstvenog stanja sa 31.12.2006. godine, što je šire pojašnjeno u točki 5.9. Izvješća.
 - Da Društvo nije izvršilo obračun i uplatu poreza na isplaćene naknade po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima sukladno Zakonu o porezu na plaću i lična primanja, na osnovicu od 415.790 KM, što je šire pojašnjeno u točki 5.6.2.
4. Po našem mišljenju, zbog efekata navedenih u točki 3., financijska izvješća Šumskog gospodarskog društva "Šume Središnje Bosne" d.o.o. Donji Vakuf, ne daju istinit i fer pregled o financijskom položaju Društva na dan 31.12.2006. godine i rezultatima njegovog poslovanja za godinu koja je završila na taj datum.
5. Skrećemo pažnju i na slijedeće:
- Da Uprava nije uspostavila odgovarajući sustav internog nadzora, koji bi bio sposoban da obezbijedi nadzor i potpunu kontrolu nad imovinom i kapitalom, što je šire pojašnjeno u Izvješću.
 - Da se planiranju ciljeva poslovanja i potrebnim sredstvima za realizaciju takvih ciljeva ne pridaje potrebna i očekivana pažnja od strane Uprave i organa upravljanja jer se ne postupa sukladno propisima, koji propisuju proces planiranja, kao instituta strateškog i operativnog djelovanja. Uočili smo i slabosti u izvješćivanju organa upravljanja, što je šire pojašnjeno u tački 5.3. Izvješća.

Zamjenik Generalnog revizora

Branko Kolobarić, dipl ecc.

Generalni revizor

Mr.sc. Ibrahim Okanović, dipl.ecc.

BILANCA STANJA

Opis	31.12.2006.	31.12.2005. (nerevidirano)
<i>Dugoročna imovina</i>	481.205.305	481.740.284
Stalna nematerijalna sredstva	23.563	21.589
Zemljišta	39.673.612	21.677.264
Građevinski objekti	11.042.345	29.773.547
Postrojenja i oprema, alati, uredski namještaj, transportna sredstva	1.618.497	1.762.448
Nekretnine, postrojenja i oprema u prip.	811.271	946.138
Avansi za materijalna sredstva	1.018	1.018
Šume i višegodišnji zasadi	425.706.667	425.706.667
Ostala stalna materijalna sredstva	11.382	-
Dugoročna financijska ulaganja	35.058	46.440
Dugoročna potraživanja	73.513	73.513
Dugoročna razgraničenja	2.208.379	1.731.660
<i>Kratkoročna imovina</i>	12.081.857	17.637.084
Zalihe	3.595.504	3.795.479
Tražbine od prodaje	6.841.790	12.418.693
Druge kratkoročne tražbine	736.449	698.462
Kratkoročni financijski plasmani	66.339	66.339
Novac i novčani ekvivalenti	72.696	418.534
Aktivna vremenska razgraničenja	769.079	239.577
U K U P N O A K T I V A	493.287.162	499.377.368
Vanbilansna evidencija	-	-
<i>KAPITAL UKUPNO</i>	482.624.934	483.089.975
Upisani osnovni kapital	476.520.390	342.315.131
Revalorizacije i prenesene rezerve	3.687.802	141.242.245
Ostale rezerve	2.182.762	2.221.527
Akumulirana dobit	1.717.485	1.666.342
Akumulirani gubitak	(1.483.505)	(4.355.270)
<i>OBAVEZE</i>	10.662.228	16.287.393
Dugoročne financijske obaveze	1.583.117	1.782.242
Dugoročna razgraničenja i rezerviranja	369.492	238.244
Kratkoročne financijske obaveze	416.562	365.088
Obaveze prema dobavljačima	7.069.859	6.520.358
Kratkoročne obaveze klasificirane u grupu sa sredstvima namij. za prodaju	1.223.198	7.381.461
U K U P N O P A S I V A	493.287.162	499.377.368
Vanbilansna evidencija	-	-

Napomena: Došlo je do smanjenja kapitala u iznosu od 465.041 KM, za koje nema Odluke nadležnog organa niti pojašnjenja u Zabilješkama uz financijska izvješća. U 2006. godini je došlo do značajne izmjene strukture kapitala, to jest smanjenja revalorizacionih rezervi u korist upisanog osnovnog kapitala. Smanjenje revalorizacionih rezervi je rezultat preknjiženja iznosa od 137,5 miliona KM na upisani osnovni kapital 134,2 miliona KM i neto dobiti perioda u iznosu od 2,9 miliona KM. Razlika u iznosu od 0,4 miliona KM predstavlja već istaknuto smanjenje kapitala.

BILANCA USPJEHA		
Opis	2006.	2005
		(nerevidirano)
Prihodi od prodaje	28.291.262	28.987.336
Troškovi prodaje	25.901.551	25.589.273
Troškovi distribucije	1.493.710	2.074.866
Troškovi uprave i administracije	1.145.546	1.157.540
Drugi operativni rashodi	-	246.263
Gubitak od redovne aktivnosti	-249.545	-80.606
Drugi finansijski prihodi	1.192	219.222
Rashodi od kamata i tečajnih razlika	-	-
Dobit od finansiranja	1.192	219.222
Prihodi od ostalih aktivnosti	6.892.928	291.696
Rashodi od ostalih aktivnosti	6.396.985	422.858
Dobit/gubitak od ostalih aktivnosti	495.943	-131.162
Dobit godine	247.590	7.454
Porez na dobit	-	-
Rezultat perioda	247.590	7.454
Neto dobitak za razdoblje	247.590	7.454

IZVJEŠĆE O NOVČANIM TIJEKOVIMA NA DAN 31.12.2006.GODINE

	Opis	31.12.2006.godine
	A. Gotovinski tok iz poslovnih aktivnosti	
1	Neto dobit	247.590
2	Amortizacija/vrijednost usklađivanja nematerijalnih sredstava	-
3	Amortizacija/vrijednost usklađivanja materijalnih sredstava	1.305.289
4	Ostala usklađenja za nenovčane stavke i novčani tokovi koji se odnose na ulagačke i finansijske aktivnosti	127.265
5	Svega 2 do 4	1.432.554
6	Povećanje (smanjenje) zaliha	199.975
7	Povećanje (smanjenje) potraživanja	5.538.916
8	Povećanje (smanjenje) unaprijed plaćenih troškova	(1.006.221)
9	(Povećanje) smanjenje obaveza prema dobavljačima	(442.956)
10	Povećanje (smanjenje) ostalih obaveza	(5.165.806)
11	(povećanje) smanjenje obrač.nefakturisanih troškova	131.248
12	(povećanje) smanjenje odloženih prihoda	-
13	Svega 6 do 12	(744.844)
14	A.Neto gotovina od poslovnih aktivnosti(1+5+13)	935.300
15	Gotovinski tok od ulagačkih aktivnosti	
16	Nabavka (prodaja) nematerijalnih sredstava	(1.974)
17	Nabavka (prodaja) materijalnih sredstava	(302.999)
18	Ostali novčani tokovi od ulagačkih aktivnosti	
19	B.neto gotovina korištena u ulagačkim aktivn.	(293.591)
20	Gotovinski tok od finansijskih aktivnosti	
21	Otkup (iskup) dionica i ostalih oblika kapitala	(3.387.949)
22	Primljena pozajmljena sredstva	2.547
23	Povrat pozajmljenih sredstava	(473.910)
24	Ostali novčani tokovi od finansijskih aktivnosti	2.871.765
25	Neto gotovina od finansijskih aktivnosti(21-24)	(987.547)
26	Neto povećanje (smanjenje) got. na rač.i blagajni	(345.838)
27	Početno stanje gotovine na računu i blagajni	418.534
28	Konačno stanje gotovine na računi i blagajni	72.696
29	Neto povećanje gotovine na računu i u blagajni (28-27)	(345.838)

IZVJEŠĆE O PROMJENAMA U KAPITALU ZA 2006. GODINU

OPIS	Upisani vlasnički kapital	Akumulir. dobit/gubitak	Revalo. rezerve	Ostale rezerve	Ukupno	Dio koji pripada vlasnicima kapitala
Stanje na dan 01.01.2005 godine	342.315.131	(2.696.382)	141.242.245	2.221.527	483.082.521	483.082.521
Izdavnje dion.i ostala pov. vlasn.kapitala						
Neto dobit (gubitak) perioda		7.454			7.454	7.454
Stanje na dan 01.01.2006. godine	342.315.131	(2.688.928)	141.242.245	2.221.527	483.089.975	483.089.975
Učinci ispravke grešaka Ponovno iskazano stanje 01.01.2006			(137.554.443)	(38.765)	(137.554.443)	(137.554.443)
Revalor.stalnih sredstava						
Neto dobit perioda		2.922.908			2.922.908	2.922.908
Emisija dioničkog kapitala	134.205.259				134.205.259	134.205.259
Stanje na dan 31.12.2006. godine	476.520.390	233.980	3.687.802	2.182.762	482.624.934	482.624.934

Napomena: U 2006. godini je došlo do smanjenja kapitala i izmjene u strukturi kapitala, što je pojašnjeno u Napomeni kod Bilance stanja i u dijelu Izvješća 5.10.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINACIJSKIH IZVJEŠĆA
ŠGD « ŠUME SREDIŠNJE BOSNE» D.O.O DONJI VAKUF
ZA 2006. GODINU

1. UVOD

„Šume Središnje Bosne“ d.o.o. Donji Vakuf je (u daljem tekstu Društvo) formirano na temelju Odluke o osnutku šumskogospodarskog društva »Šume Središnje Bosne« d.o.o od 26.05.2004. godine i Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o osnutku šumskogospodarskog društva »Šume Središnje Bosne« od 03.06.2005. godine, koje je donijela Skupština Srednjobosanske Županije.

Društvo je upisano u registar društava Županijskog suda u Travniku Rješenjem broj U/I-408/04 od 23.07.2004. godine sa izmjenama upisa broj U/I-307/05 od 26.05. 2005. godine. Odlukom o osnutku je definirano da ovlasti Skupštine Društva ima Vlada Županije Središnje Bosne.

Firma Društva glasi: Šumsko gospodarsko društvo «Šume Središnje Bosne» d.o.o. Donji Vakuf/Šumsko privredno društvo „Srednjobosanske šume“.

Društvo je pravno lice koje samostalno obavlja djelatnost upisanu u sudski registar radi stjecanja dobiti.

Društvo gospodari šumama na 4 šumsko-gospodarskih područja „Fojničko“, „Gornje Vrbasko“, „Lašvansko“ i „Srednjevrbasko“, koja su podijeljena u 12 organizacionih jedinica – šumarija: Travnik, Novi Travnik, Vitez, Busovača, Dobretići, Bugojno, Donji Vakuf – Uskoplje, Donji Vakuf, Fojnica, Kreševo, Kiseljak i Jajce.

Ukupna površina na kojima Društvo gospodari iznosi 186.967 hektara. Osnovni kapital upisan u sudski registar iznosi 410.520.151 KM i 100% je u državnom vlasništvu.

U poslovnim knjigama se iskazuje vrijednost šuma kojima se gospodari.

Društvo je shodno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH, obvezno da vrši izvješćivanje po Međunarodnim računovodstvenim standardima.

Na dan 31.12. 2006. godine, bilo je 1.035 zaposlenih u Društvu.

Sjedište Društva je u Donjem Vakufu, Ulica 770. Slavne brdske brigade broj 20.

2. REZIME

Prema podacima Federalne uprave za šume i šumska zemljišta, šume u FBiH se prostiru na površini od 1.560.619 hektara, od čega je u državnom vlasništvu 1.283.315 hektara ili 82,23 %, a u privatnom vlasništvu i vlasništvu drugih pravnih lica 277.304 hektara ili 17,77%. Navedeni podaci ne uključuju uzurpirane površine za koje je potrebno provoditi postupak utvrđivanja vlasništva.

Društvu je povjereno gospodarenje šumama u administrativnim granicama Županije Središnja Bosna, što obuhvata površinu od 186.967 hektara ili 14,6% ukupnih državnih šuma.

Društvo je u 2006. godini proizvelo drva i drvnih sortimenata u količini od 367.025 m³ neto drvne mase, a planiralo proizvesti 366.755 m³ neto drvne mase, što ukazuje da je Plan realiziran.

Ostvaren je ukupan prihod od 35,1 miliona KM i dobit u iznosu od 247,6 tisuća KM. Cjenovnik je donio Upravni odbor uz suglasnost Vlade Županije Srednje Bosne. Revizijom procesa prodaje i relevantnih finansijskih pokazatelja, konstatiramo da je postoje politike vezane za prodaju drvnih sortimenata pod čim podrazumijevamo način prodaje i zaključivanja ugovora, ali i da se pomenute politike trebaju dosljedno provoditi naročito u dijelu zacrtanog učešća prodaje putem natječaja kako bi se postigla cijene, koja je odraz tržišta i postigle očekivane ekonomske koristi za Društvo.

Revizijom finansijskih izvješća identificirali smo područja u kojima je neophodno poduzimanje potrebnih radnji od strane Uprave, ali i organa upravljanja sa svrhom usuglašavanja poslovanja sa propisima, bilo finansijskim koji se odnose na prezentaciju finansijskih izvješća, bilo propisa iz oblasti šumarske djelatnosti.

Najznačajniji su:

-u 2006. godini nije poštovan Zakon o javnim nabavkama BiH, a revizijom ovog procesa uočili smo niz propusta (nepostojanje Plana nabavki, nisu sačinjavani Zapisnici o procjeni ponuda u nekim slučajevima, propusti u primjeni odgovarajućeg postupka nabave).

-da Društvo iskazuje u poslovnim knjigama imovinu preuzetu po diobenoj bilanci sa JP „Šume Herceg Bosne“ sa kojom ne raspolaže i za koju ne posjeduje dokumentaciju. Društvo je preuzelo i tražbine po diobenoj bilanci, koja do danas nisu naplaćena.

-da Društvo u svojim knjigama iskazuje vrijednost kapitala, koja nije usklađena sa upisom u sudski registar. Vrijednost šumskog fonda nije usuglašen na pozicijama aktive i pasive, a tijekom 2006. godine izvršen je niz preknjižavanja na pozicijama kapitala, za koji nema dokumentacione osnove i adekvatnog obrazloženja.

-da je u bilanci iskazana imovina-redovne i sumnjive i sporne tražbine od kupaca u iznosu od 15,1 miliona KM (od čega se najveći dio odnosi na preuzete tražbine po diobenoj bilanci), za što Uprava nema odgovarajuću procjenu izvjesnosti naplate niti instrumenata za naplatu (garancije).

-da nije obračunat i uplaćen porez na osobna primanja na ugovore o privremenim i povremenim poslovima u iznosu od cca 127 tisuća KM.

-iako je proces prodaje uređen internim pravilima, ista se dosljedno ne primjenjuju, tako da postoji rizik da se ne ostvare veće ekonomske koristi.

-da se ne izdvajaju sredstva za jednostavnu biološku reprodukciju na poseban račun, a sredstva za proširenu reprodukciju se ne doznačavaju na račun Proračuna Federacije BiH.

Društvo nema značajnijih zaduživanja i redovno izmiruje obveze po dugoročnim kreditima koje na dan 31.12.2006. godine iznose 1,2 miliona KM.

Društvo nije uskladilo svoj status prema Zakonu o javnim poduzećima jer nije donijelo potrebna akta (Statut), što je uzrokovalo teškoće u upravljanju i rukovođenju.

Društvo nema uređen sustav planiranja jer ne postoje smjernice i uputstva za proces planiranja, a Plan poslovanja nije sveobuhvatan. Trogodišnji Plan poslovanja je donesen u 2006. godini. U segmentu izvješćivanja uočili smo slabosti jer u Izvješću o poslovanju nije dat uporedni pregled planiranih i ostvarenih finansijskih pokazatelja.

Društvo nema u potpunosti izgrađen sustav internog nadzora, jer nema procjenu rizika, potpunu internu regulativu i nije uspostavljen Odjel za internu reviziju, tako da područja koja smo istakli neusuglašenim sa propisima, ukazuju na potrebu uspostavljanja internog nadzora u poslovanju i dosljednu primjenu.

3. CILJ I OBIM REVIZIJE

Cilj revizije finansijskih izvješća je, da omogući revizoru da izrazi mišljenje o tome, jesu li finansijska izvješća pripremljena, u svakom značajnom pogledu, sukladno važećoj zakonskoj regulativi.

Veću značajnost smo dali procesima koji su ocijenjeni kao značajni za objavljena izvješća i sukladnosti poslovanja sa primjenjivim propisima. Obuhvaćeni su procesi: osnovanost početnih stanja, prodaje drvnih sortimenata i priznavanje prihoda, izbor dobavljača, značajne bilančne pozicije stalnih sredstava, tražbina, kapitala, obveze, troškovi radne snage i ostali rashodi i proces planiranja, a putem kojih je menadžment trebao osigurati da se poslovanje odvija sukladno postavljenim ciljevima i propisima kao i da finansijska izvješća daju pouzdane i točne informacije.

Revizija, također, uključuje davanje preporuka za dalji rad. U revidiranim procesima mogu postojati i drugi propusti koje mi nismo otkrili. Menadžment je zadužen da uspostavi sustav internih kontrola i da nadzire isti čime će se na najbolji način osigurati poslovanje uz poštivanje zakonskih i drugih propisa.

4. PRETHODNE REVIZIJE

Revizija Društva provodi se put od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH. Predmet naše revizije su bila finansijska izvješća Društva za 2006. godinu, izvršene finansijske transakcije iskazane u tim izvješćima, te procjena sukladnosti sa zakonskim propisima.

Društvo je angažiralo komercijalnu revizorsku kuću koja je radila reviziju finansijskih izvješća za 2005. i 2006. godinu. U oba revizorska izvješća je dato uvjetno pozitivno mišljenje (datum objave mišljenja 02.06.2006. godine i 10.05.2007. godine).

5. NALAZI I PREPORUKE

5.1. Usklađenost poslovanja sa Zakonom o šumama

Zakonom o šumama (u daljem tekstu Zakon), koji je donesen u 2002. godini, se uređuje očuvanje i zaštita šuma, jačanje njihovih ekoloških funkcija, planiranje u šumarstvu i upravljanje šumama, ekonomske funkcije, financiranje obnove i unapređivanje šuma na teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, nadzor nad sprovođenjem zakona, kaznena i druga pitanja vezana za upravljanje šumama.

Prema Zakonu o šumama, državne šume su vlasništvo Federacije BiH, a u ostvarivanju prava po osnovu vlasništva, Federaciju BiH zastupa Federalno ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede u daljem tekstu (Ministarstvo). Šumama i šumskim zemljištem upravlja Federalna uprava i kantonalne uprave, a gospodarenje je u nadležnosti županijskih šumsko gospodarskih društava.

Obveze Društva prema Zakonu se odnose na uređenje, gospodarenje šumama, što obuhvata očuvanje i zaštitu šuma i njihovih funkcija, opću politiku šumarstva i politiku gospodarenja, osnivanje šumarskih institucija, financiranje i nadzor.

Provedenom revizijom implementacije Zakona o šumama, utvrdili smo slijedeće:

- Nije usvojen Šumarski program Federacije BiH, koji definira opću politiku šumarstva i politiku gospodarenja sa divljači za područje Federacije BiH. Za izradu i pripremu ovog programa odgovorno je Federalno ministarstvo. Program se sastoji iz dva dijela: opći dio koji usvaja

Parlament FBiH i izvedbeni dio, koji usvaja Vlada FBiH. Za pripremu Nacrta ovog programa zadužena je Federalna uprava za šumarstvo koja bi trebala dobiti podatke od županijskih uprava za šumarstvo. Županijske uprave za šumarstvo nisu formirane u svim županijama, a tamo gdje jesu, poslovanje istih nije u potpunosti sukladno Zakonu o šumama. Rok za formiranje Federalne i županijskih uprava je šest mjeseci od momenta stupanja na snagu Zakona. Posljedica je da FBiH nema opće politike i načina realizacije iste kako je to predvidio Zakon, što znači da nisu stvorene pretpostavke za uspješno upravljanje i gospodarenje šumama.

Ministarstvo šumarstva, poljoprivrede i vodoprivrede Županije Srednje Bosne je Ugovorom sklopljenim 24.08.2004. godine prenijelo na Društvo poslove gospodarenja nad svim državnim šumama i šumskim zemljištima u granicama Županije.

U pogledu ispunjenja zakonskih obveza šumskog gospodarskog Društva, revizijom je utvrđeno da je Društvo donijelo šumskogospodarske osnove za šumska gospodarska područja „Gornjevrabasko“ „Lašvansko“ i „Srednjevrabasko“, a u 2007. godini je donesena šumskogospodarska osnova za područje „Fojničko“. Za šumskogospodarske osnove su izdate suglasnosti nadležnog ministarstva, a na osnovu mišljenja stručne komisije nadležnog ministarstva i mišljenja Županijske uprave za šumarstvo. Do donošenja šumskogoprivrednih osnova, Društvo je gospodarilo na osnovu godišnjih planova gospodarenja.

Sukladno članku 22. Zakona o šumama, Društvo je donijelo projekte za realizaciju odredaba šumskogospodarskih osnova, pri čemu vodi Registar izrađenih i donesenih projekata za izvođenje sa svim propisanim evidencijama.

- **Društvo je otvorilo poseban račun za prostu biološku reprodukciju, nije vršilo izdvajanje propisanog iznosa sredstava na navedeni račun (izuzev u I kvartalu 2006. godine), što se izričito zahtijeva člankom 26. Zakona o šumama.** Propisano izdvajanje u visini od 15% od ostvarenog prihoda po osnovu prodaje drvnih sortimenata se prati na način da se vode evidencije o tome koliko je uloženo u šume prema Zakonu o šumama putem obračunskih situacija. Zbog neizdvajanja sredstava na propisani račun otežana je namjenska kontrola ovih sredstava, za koju je propisima zadužena federalna i županijska šumarska inspekcija.
- **Društvo, djelimično izdvaja Zakonom propisana sredstva za proširenu reprodukciju po stopi od 3% od propisane osnovice, jer propisani iznos nije doznačen na poseban račun Proračuna Federacije. Na osnovu ostvarenog prihoda, Društvo je bilo u obvezi u 2006. godini izdvojiti na ove račune 799.031 KM. Obveza prema federalnom Proračunu od dana nastanka Društva nije izmirivana. Sa 31.12.2006. godine su iskazane obveze za proširenu reprodukciju u iznosu od 1.022.873 KM, koje se odnose na obvezu iz 2005. godinu u iznosu od 223.842 KM za Županiju i obveze za 2006. godinu u iznosu od 799.031 KM (za Federaciju BiH i Županiju).**

Na osnovu prezentirane dokumentacije o pravdanju utroška sredstava za prostu i proširenu biološku reprodukciju, Društvo je utrošilo za prostu biološku reprodukciju 4.852.690 KM, a navedeni troškovi se odnose prvenstveno na troškove sadnje (materijala i radne snage).

Preporučujemo:

Sredstva za prostu reprodukciju u visini od 15% izdvajati na poseban transakcijski račun i trošiti sredstva sukladno propisanoj namjeni.

Društvo treba da vrši izdvajanja za proširenu reprodukciju sukladno Zakonu o šumama i usmjerava sredstva od 3% na račune Proračuna Federacije i Proračuna Županije Središnje Bosne. Regulirati zaostale neizmirene obveze za ove namjene prema navedenim Proračunima.

5.2. Upravljanje i rukovođenje

Kontrolu nad poslovanjem Društva vrši Skupština Društva, koju u ime osnivača (Skupštine Županije) obnaša Vlada Županije Središnja Bosna.

Organi upravljanja i rukovođenja Društvom su:

- Skupština koja donosi Statut,
- Nadzorni odbor koji se sastoji od 5 članova, a imenuje ga i razrješava Skupština Društva i
- Uprava Društva, koju čini Direktor.

Navedeni način upravljanja i rukovođenja znači da Osnivač ima potpunu kontrolu nad poslovnim i finansijskim politikama Društva jer o istim donosi konačnu Odluku.

Tijekom 2006. godine održane su 2 sjednice Skupštine Društva, na kojima je pored ostalog usvojila Izvješće o poslovanju Društva za 2005. godinu, donijela je Godišnji Plan poslovanja za 2006. godinu, Trogodišnji Plan poslovanja za period 2006.-2008. godina, utvrđen prijedlog odluke o izmjenama i dopunama Statuta Društva, donesen je Etički kodeks.

Nadzorni odbor je imenovan od strane Vlade Županije po Rješenju broj 01-34-49/04 od 20.06.2004. godine, koji je tijekom 2006. godine održao 11 sjednica, na kojima je donio Izmjene i dopune Poslovnika o radu Nadzornog odbora, utvrđen Plan poslovanja za 2006. godinu i Trogodišnji plan, vodio aktivnosti oko odabira i imenovanja Odbora za reviziju i Zaključkom od 24.01.2006. godine utvrdio konačan prijedlog Odluke o izmjenama i dopunama Statuta, koji je prosljeđen Skupštini Društva.

Direktor Društva imenovan je Odlukom Nadzornog odbora od 14.02.2005. godine, na koju je Vlada Županije Srednje Bosne dala suglasnost.

Društvo nije u potpunosti uskladilo poslovanje sa Zakonom o javnim poduzećima, jer je na snazi Statut Društva, koji je sukladan Zakonu o gospodarskim društvima, ali nije usuglašen sa odredbama Zakona o javnim poduzećima.

Naime, stupanjem na snagu Zakona o javnim poduzećima, Društvo je pristupilo usuglašavanju Statuta prema odredbama Zakona i Nadzorni odbor je konačan prijedlog Odluke o izmjenama i dopunama Statuta prosljeđio tajniku Vlade Županije koja obnaša funkciju Skupštine Društva, ali do dana završetka revizije ovaj akt nije usvojen od strane Skupštine.

Odbor za reviziju je imenovan 28.06.2007. godine, dok Odjel za reviziju nije formiran, kao što je predviđeno Zakonom o javnim poduzećima.

Prema Statutu Društva Direktor ima ovlaštenja da zaključuje ugovore i vrši druge pravne poslove i radnje u ime Društva. **Revizijom je utvrđeno da su tijekom 2006. godine zaključeni ugovori vrijednosti većih od 10.000 KM (za prodaju drva i drvnih sortimenata, za sječu i izvlačenje, za izvlake i sanaciju šumskih puteva) koji je potpisivao Direktor, što je sukladno Statutu ali nije ispoštovan članak 41. i) Zakona o javnim poduzećima, prema kojem se zahtijeva za zaključenje ugovora o raspolaganju sa ukupnom vrijednošću većom od 10.000 KM potpis direktora i odgovornog člana Uprave. Ovo ističemo zbog nejasnog članka 33. Statuta, po kome izvršni direktori učestvuju u radu Uprave po potrebi.**

Nadzorni odbor je 20.12.2005. godine donio Odluku o usvajanju Jedinstvenog cjenovnika robe i usluga na razini Društva. Odlukom Nadzornog odbora od 27.04.2006. godine izmjenjene su cijene drvnih sortimenata i uporedbom cijena sa prethodnim Cjenovnikom, uočeno je da su cijene za trupce za furnire smanjene, dok je cijena za većinu ostalih proizvoda uvećana, što je imalo odraza na ostvarenje prihoda. U očitovanju na Nacrt Izvješća je navedeno da je neznatno učešće prihoda od

prodaje trupaca za furnire (kojima je smanjena cijena), te da se cijene određuju prema okruženju i prilikama na tržištu.

Nadzorni odbor je na zahtjev Direktora Društva davao suglasnost za kompenzacije i cesije i to 30.08.2006 godine na ukupan iznos transakcija od 974.374 KM i 16.01.2007. godine na ukupan iznos od 1.158.734 KM (od čega je realizirano 953.708 KM). Napominjemo da su se suglasnosti davale nakon izvršenih transakcija (knjigovodstvenog evidentiranja cesija i kompenzacija) i na taj propust je ukazivao Nadzorni odbor sa preporukom da Sektor za ekonomsko finansijske i komercijalne poslove priprema i redovno dostavlja zahtjeve na davanje suglasnosti. Navedeno je posljedica neažurnosti odgovornih lica u Društvu.

Preporučujemo:

U potpunosti uskladiti poslovanje sa Zakonom o javnim poduzećima, formirati Odjel za internu reviziju, donijeti potrebna akta (pravilnike) i striktno se pridržavati odredbi Zakona i Statuta, kojima se regulira pravo raspolaganja i potpisivanja ugovora.

Dosljedno poštivati članak 42. Zakona o javnim poduzećima vezano za zaključivanje kompenzacija i cesija.

5.3. Financijski plan, planiranje poslovnih aktivnosti i izvršenje Plana

Plan poslovanja priprema Uprava Društva, a prijedlog je utvrdio Nadzorni odbor početkom godine. **Plan poslovanja Društva za 2006. godinu usvojen je tek 29.06.2006. godine od strane Skupštine Društva. Očito je da Uprava i organi upravljanja ne postupaju sukladno propisima, koji propisuju proces planiranja, kao institut strateškog i operativnog djelovanja, što ukazuje na značajnu slabost u upravljanju i rukovođenju.**

Društvo nema ni uputstva, smjernice, procedure kojima bi se uredio proces planiranja poslovanja.

Temelj za izradu Plana Društva su bile: šumskogospodarske osnove, važeći Cjenovnik i pretpostavljene tržišne mogućnosti.

Financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja su ostvareni i planirani kao što slijedi:

	Planirano 2006.	Ostvareno 2006.	Ostvareno 2005.
Ukupni prihodi	35.157.041	35.185.382	29.498.254
Ukupni rashodi	33.647.113	34.937.792	29.490.800
Bruto dobit	1.509.928	247.590	7.454

Prihodi su ostvareni u odnosu na Plan sa porastom 0,1%, ali su i rashodi bili veći od Plana za 3,8%, **što je rezultiralo manjom ostvarenom dobiti u odnosu na Plan za 1.262.338 KM.**

Planom poslovanja planirana je realizacija (sječa) u količini od 366.755 m³ neto drvne mase, dok je ostvarenje ovog parametara iznosilo 367.025 m³ neto drvne mase.

U Izvješću o poslovanju nisu iskazane planske kategorije finansijskih rezultata, što je značajna slabost izvješćivanja. Pošto su rashodi rasli većom stopom od prihoda, nije analitički iskazan rast troškova po pojedinim pozicijama, niti postoji obrazloženje za poduzete mjere na racionalizaciji troškova.

Uprava je mjesečno i kvartalno izvješćivana od strane Sektora za Plan i analizu, o kretanju prihoda i rashoda sa uporedbom sa planiranim pokazateljima, ali u Godišnjem izvješću o radu nije dat osvrt na finansijsko ostvarenje plana.

Sektor za plan raspolaže Tabelom realizacije planiranih i ostvarenih troškova za 2006. godinu i utvrdili smo značajna prekoračenja u odnosu na plan kod: troškova sirovina i materijala za 8%, rezervnih dijelova za 9%, usluga održavanja za 25%, povremenih poslova za 52% i ostalih troškova za 83%, što znači da Uprava nije poduzela odgovarajuće mjere na racionalizaciji ovih troškova.

Planom ulaganja u stalna sredstva bile su predviđene investicije u iznosu od 2.481.875 KM, ali u Izvješću o poslovanju nije dat pregled ostvarenja investicija niti utjecaj na financijsko poslovanje Društva.

U Društvu se ne planira niti prati mjesečni prikaz priliva i odliva sredstava sa preostalim raspoloživim sredstvima (cash flow) kao osnova za vođenje financijske politike Uprave Društva. Uprava ne raspolaže sa informacijama vezanim za izvjesnost naplate tražbina i ako se radi o osnovnom izvoru pritjecanja gotovine sa značajnom vrijednošću imovine Društva, a shodno tome nema ni predviđanja u planskim dokumentima.

Planom poslovanja za 2006. godinu nije planiran broj uposlenika u stalnom radnom odnosu. Učešće sezonskih radnika na privremenim i povremenim poslovima je značajno u rashodima poslovanja Društva, a za ove pozicije ne postoji planska projekcija kao ni osvrt Uprave u Izvješću o radu o utjecaju na financijska izvješća.

Trogodišnji plan poslovanja za period 2006.-2008. godine je usvojen 11.05.2006. godine. od strane Skupštine Društva.

Sektor za plan i analizu je koncipiran na način da proces planiranja obavljaju 3 šumarska inženjera, tako da su i slabosti u planiranju uočene tijekom revizije rezultat neuključivanja kadrova ekonomske struke, koji bi se bavili sveobuhvatnim planiranjem i finansijskim analizama, kao osnovu Upravi za donošenje odluka u ovom segmentu.

Preporučujemo:

Da se organizuje planska funkcija na način da može pružati kvalitetne i cjelovite informacije kako Upravi tako i organima upravljanja sa ciljem ispunjavanje ciljeva poslovanja, praćenja planskih veličina na osnovu kojih bi se mogle poduzimati potrebne aktivnosti.

Posebnu pažnju posvetiti izvješćivanju, koje treba da pruži potpun osvrt na poslovanje u financijskom dijelu (prema planiranim pokazateljima), kao i temelj menadžmentu za donošenje korektivnih mjera u cilju unapređenja poslovanja.

5.4. Prihodi

U financijskim izvješćima 2006. godine, ukupni prihodi iskazani su u iznosu od 35.185.382 KM, što je veće u odnosu na na 2005. godinu za 19,3%. Prihodi od prodaje tehničkog drveta i šumskih sortimenata iznose 26.873.507 KM i u ukupnim prihodima imaju učešće 76,3%. Ostali prihodi u iznosu od 8.311.875 KM se odnose na prihode od pruženih usluga i prihode od pozitivnih razlika po osnovu prethodno izvršenih rezerviranja.

Prihodi se priznaju na osnovu faktura o izvršenoj prodaji drvnih sortimenata ili izvršenih usluga (sa popratnom dokumentacijom) u momentu isporuke na temelju računovodstvenog načela nastanka poslovnog događaja.

Prodaja je uređena Pravilnikom o prodaji proizvoda i usluga, koji je donesen od strane Nadzornog odbora. Cijene se formiraju na temelju Pravilnika o načinu i postupku formiranja cijena Društva. Pravilnik je utvrdio elemente za formiranje cijena (osnove i mjerila za realnu upotrebu materijalnih faktora proizvodnje, tržišne korektivne elemente, ocjenu mogućnosti plasmana, druge činioce koji su od značaja za formiranje cijena). **Cijene su prema izjavama odgovornih određivane na bazi**

Pravilnika, ali nam nije dato na uvid na koji se način došlo do prodajnih cijena, zbog čega ne možemo procijeniti da li je navedeni Pravilnik poštovan.

U 2006. godini Direktor je donio Odluku o utvrđivanju uvjeta prodaje proizvoda i usluga Društva, gdje je propisano koju dokumentaciju potencijalni kupci trebaju dostaviti, utvrđeni uvjeti plaćanja (avansno, odgoda plaćanja 15 dana i 30 dana od dana isporuke uz garanciju domaće banke). U Odluci je predviđeno da će se prodaja putem Javnog nadmetanja vršiti minimalno 10% od planiranog etata.

Putem Javnog nadmetanja prodato je samo 2% ili 3.833 m³ drveta, iako je Odlukom predviđeno da će se ovim putem prodati najmanje 10% planiranog etata. Preostalih 98% drvnih sortimenata je prodato na temelju iskazanih zahtjeva za potrebnom količinom drva i drvnih sortimenata potencijalnih kupaca. Komisija je određivala raspored količina prema kupcima u najvećem obimu sa područja Županije, ali nam nije prezentiran Zapisnik Komisije, te ne možemo potvrditi prema kojim kriterijima se određivao raspored drva za prodaju.

Navedeno ukazuje da u procesu ugovaranja nije bio zastupljen konkurentski pristup jer nije ostvaren planirani procent prodaje putem Javnog nadmetanja.

Uvidom u zapisnike licitacione komisije kod prodaje putem Javnog nadmetanja, utvrdili smo da je u većini slučajeva postignuta neznatno veća cijena od početne, tako da nije postignut cilj nadmetanja ostvarivanje veće ekonomske koristi.

Revizijom ugovora koji su zaključeni sa kupcima za prodaju drvnih sortimenata na putu je utvrđeno slijedeće:

- Značajno nepoštivanje poslovne politike u procesu prodaje usvojene od organa upravljanja (Nadzorni odbor i Direktor). Primjeri za to su da su u većini zaključenih ugovora predviđeni odgođeni rokovi plaćanja do iznosa bankovne garancije, koji nisu osigurane. Niti u jednom slučaju nije bilo ugovoreno avansno plaćanje. Ugovorima nije bila predviđena zatezna kamata za neblagovremeno plaćanje. Zbog neodgovarajućeg učešća (2%) u prodaji putem natječaja (zatvorenih koverti), a ne 10% kako je internim aktima zacrtano, nije ostvaren značajniji iznos prihoda po osnovu obavljanja temeljne djelatnosti.

Posljedica ovakvog ugovaranja u 2006. godini i prethodnim godinama za Društvo je slijedeća:

- Da je Društvo izloženo povećanom riziku da naplati svoje tražbine jer ih u većini slučajeva nije osiguralo garancijama banaka kako to reguliraju pravila prodaje, te je moguć gubitak ove imovine, za što odgovornost snosi isključivo Uprava Društva,
- Da nisu ostvareni značajni prihodi po osnovu finansijskih aktivnosti jer nisu obračunavane zatezne kamate sukladno Zakonu o obligacionim odnosima. Naime, Društvo je sa 31.01.2007. godine obračunalo zatezne kamate prema stanju na dan 31.12.2006. godine, dok tijekom 2006. godine nisu obračunavate zatezne kamate.

Prilikom testiranja kontrolnih postupaka koje koristi Uprava vezano za ispostavljene fakture o prodaji šumskih sortimenata, postoje određeni vidovi interne kontrole kod priznavanja prihoda na osnovu ispostavljenih faktura. Popratna dokumentacija uz fakturu (na osnovu prethodno ispostavljenog naloga nakon kontrole u Direkciji Društva) je otpremni iskaz sječe, dojavnica i otpremnica, a fakture se sačinjavaju u šumariji i šalju kupcu, a ovjerava ih Upravitelj Šumarije uz potpis fakturiste. Postupak rada se odvija po ustaljenoj višegodišnjoj praksi, **ali ovaj proces nije pismeno proceduralno uređen sa nosiocima odgovornosti u svakom dijelu postupka prodaje, što može dovesti do propusta i nepoduzimanja adekvatnih mjera kod kontrole procesa.**

Prihodi od pozitivnih razlika po osnovu prethodno izvršenih rezerviranja su ostvareni u iznosu od 6.376.598 KM. Društvo je izvršilo rezerviranja za 2006. godinu za prostu biološku reprodukciju u iznosu od 3.995.156 KM. Obzirom na promijenjene politike iskazivanja ovih transakcija (godinu za godinu gdje se sredstva izdvajaju i troše u tekućoj godini), Društvo je izvršilo stroniranja za iskazane troškove po ovom osnovu prema okončanim situacijama. Međutim po godišnjem obračunu za 2005. godinu su izvršena rezerviranja za prostu reprodukciju u iznosu od 4.127.842 KM prema prethodnim

politikama i unijeta u početni saldo 01.01.2006. godine. Obzirom na promjene politika u 2006. godini, navedeni saldo nije imao adekvatnu ravnotežu u troškovima za prostu reprodukciju, te je ovaj iznos zajedno sa rezerviranjima preuzetim po diobenoj bilanci i saldonom iz 2004. godine oprihodovan.

Obzirom da je ovo rezultat izmijenjenih računovodstvenih politika, preuzetog početnog stanja po diobenoj bilanci, koji nema jasnu dokumentacionu osnovu, izražavamo rezervu prema ovoj iskazanoj poziciji koja je značajno uvećala financijski rezultat.

Obzirom na različita tumačenja iskazivanja navedenih izdvajanja za prostu reprodukciju i prakse u ostalim šumskim privrednim društvima, do ovog momenta nismo u mogućnosti da potvrdimo opravdanost ovakvog evidentiranja, te predlažemo da se obratite Komisiji za računovodstvene i revizorske standarde BiH, kojoj ćemo se i mi obratiti, jer je jedina mjerodavna sukladno Zakonu o računovodstvu i reviziji u FBiH za davanje smjernica i pojašnjenja u vezi sa standardima.

Istovremeno je oprihodovano 3% sredstava rezerviranih za proširenu reprodukciju (20% za Federalni Proračun) po obvezama iz ranijih godina, iako ovaj prihod, prema Zakonu o šumama, ne pripada Društvu.

Društvo je po osnovu prodaje stalnih sredstava iskazalo iznos od 55.637 KM, po osnovu prodaje 2 vozila „Nissan“ koji su rezultirali iz Ugovora o korištenje vozila iz 2002. godine. Ugovor je sačinjen na način da definira suvlasništvo prethodnog slijednika Društva, a da se daje isto na korištenje radniku. Ovakvu vrstu ugovora na osnovu koje je sačinjen Aneks ugovora i izvršena kupoprodaja ne predviđa Zakon o obligacionim odnosima, te ocjenjujemo da ova transakcija koja je započeta kod pravnog prethodnika nije imala zakonsko uporište.

Preporučujemo:

Da Uprava i organi upravljanja primjenjuju pravila kojima je uređen proces prodaje, zbog postizanja veće ekonomske koristi i bolje naplate tražbina. Segmentu zaključivanja ugovora posvetiti značajnu pažnju kod određivanja načina plaćanja, obezbjeđenja garancije, obračuna zateznih kamata. Donijeti dijagram tijeka dokumentacije sa nosiocima odgovornosti u svakoj fazi prodaje u cilju jačanja sustava internih kontrola.

5.5. Tražbine

5.5.1. Tražbine od prodaje

Od ukupnih tražbina najznačajnije su redovne tražbine po osnovu prodaje drvnih sortimenata koje sa 31.12.2006. godine iznose 3.605.177 KM.

Tražbine se priznaju u bilanci stanja na osnovu ispostavljenih faktura o izvršenoj prodaji drvnih sortimenata i izvršenim uslugama.

Proveli smo reviziju procesa tražbina od prodaje i utvrdili slijedeće:

- da Uprava Društva nema usvojene vlastite politike vezane za tražbine po osnovu prodaje drvnih sortimenata i pružanja usluga, kao ni uređen proces prijenosa na sumnjive i sporne tražbine, ispravke tražbina i otpisa i poduzimanja potrebnih mjera za naplatu, iako se radi o najznačajnijem pritjecanju ekonomske koristi u Društvo.

Redovne tražbine u financijskim izvješćima iskazane su u iznosu od 3.605.177 KM, za koja se očekuje da će biti naplaćena u periodu do 12 mjeseci, a nastale su iz tekućeg poslovanja 2006. godine.

Posljedica neuređenog procesa postupanja sa tražbinama, može dovesti da se propuste rokovi utuženja, zbog čega može doći do zastarijevanja tražbina i nepovratnog gubitka imovine za što odgovornost snosi Uprava Društva.

- na poziciji sumnjivih i spornih tražbina evidentiran je iznos od 11.486.547 KM. Navedeni iznos se odnosi na preuzete tražbine po diobenoj bilanci od 01.10.2004. godine. Od navedenog iznosa na rashode u tekućoj i prethodnim godinama je prenesen iznos od 8.249.934 KM.

Preostali iznos od 3.236.613 KM nije procijenjen kao nenaplativ i za ovaj iznos nisu terećeni troškovi poslovanja. **Riječ je o tražbinama koje je Društvo preuzelo u početnom stanju, a tek nakon izvršene analize preuzete dokumentacije (faktura i sl.), od ovog iznosa je u 2007. godini utuženo 1.928.336 KM. Uvidom u prezentiranu dokumentaciju, konstatiramo da najveći dio ovih utuženih tražbina je već zastario, što znači da je propušteno blagovremeno poduzimanje utuženja prije zastarijevanja. Navedeno je posljedica prihvatanja diobene bilance bez blagovremeno dobivene dokumentacije.**

- da iskazane sumnjive i sporne tražbine u iznosu od 782.638 KM od OJ «Kruščica» Vitez (preuzete po diobenoj bilanci iz 2004. godine) nisu utužene niti ispravljene na teret rezultata poslovanja.
- Društvo nije vršilo procjenu izvjesnosti naplate tražbina, a koja se treba vršiti na osnovu svih postojećih okolnosti koje mogu uticati na naplativost odnosno nemogućnost naplate.

Pregled tražbina od prodaje:

Opis	2006. god.	2005. god.
Redovne tražbine	3.605.177	3.444.277
Sumnjive i sporne tražbine	11.486.547	11.233.755
Ispravka vrijednosti tražbina	(8.249.934)	(2.259.339)
Stanje 31.12.2006.	6.841.790	12.418.693

Iskazane tražbine nisu realno iskazane u financijskim izvješćima jer se u početnim stanjima nalaze tražbine preuzete po diobenoj bilanci iz 2004. godine, koje do danas nisu naplaćene niti utužene u roku.

Promjene koje su se desile na poziciji sumnjivih i spornih tražbina tijekom 2006. godine, odnose se na:

- smanjenje-izvršene naplate kupaca u iznosu od 620.131 KM i
- povećanje za 869.374 KM, što je prijenos sa redovnih na sumnjive i sporne tražbine.

Promjene u ispravci vrijednosti tražbina tijekom 2006. godine su:

Opis	2006. god.	2005. god.
Stanje 01.01.2006. godine	2.259.339	2.259.339
Povećanje ispr. vrijednosti tražbina	5.990.595	
Smanjenje ispr. tražbina usljed naplate	0	0
Stanje 31.12.2006. godine	8.249.934	2.259.339

Povećanje ispravke vrijednosti tražbina u 2006. godini izvršeno je u iznosu od 5.990.595 KM.

Ispravka je izvršena na način da su ispravljene tražbine za koje je postojala relevantna dokumentacija i koje su na 31.12.2006. godine bile utužene i bez procjene pravne službe ishoda pokrenutih sporova. Knjigovodstveno evidentiranje je izvršeno u zbirnom iznosu bez analitičkog rasknjižavanja, tako da nismo mogli utvrditi pojedinačno koje su tražbine ispravljene na teret rashoda poslovanja. Za svako povećanje troškova po osnovu ispravke imovine-tražbina potrebna je procjena Uprave uz pismeno obrazloženje zašto se povećavaju troškovi.

Starosna struktura redovnih tražbina sa 31.12.2006. godine je slijedeća:

Ročnost	Iznos u KM
do 15 dana	540.776
do 30 dana	216.311
od 30 do 90 dana	2.235.210
od 90 do 180 dana	612.880
U K U P N O.	3.605.177

Timu za reviziju nije prezentirana starosna struktura sumnjivih i spornih tražbina.

Društvo u 2006. godini nije usuglašavalo tražbine putem pismenih potvrđivanja sa kupcima, što znači da tražbine nisu potvrđene i da mogu odstupati od onih iskazanih u financijskim izvješćima.

5.5.2. Ostale tražbine i kratkoročni financijski plasmani

Ove tražbine iskazane u financijskim izvješćima iznose 802.789 KM.

Najznačajniji iznos predstavljaju tražbine od Županijskog Zavoda za zdravstveno osiguranje u iznosu od 374.919 KM, po osnovu neto naknada bolovanja preko 42 dana i doprinosa PIO/MIO. Ove tražbine su nastale u periodu prije revidirane 2006. godine. Zavod za zdravstveno osiguranje je u 2006. godini redovno izmirivao obveze na osnovu ispostavljenih zahtjeva za refundiranje od strane Društva. Prema prezentiranoj dokumentaciji, u 2007. godini, Društvo je pokrenulo tužbu prema Zavodu za zdravstveno osiguranje na iznos od 401.455 KM.

Preostali iznos tražbina odnosi se na tražbine preuzete po diobenoj bilanci kao što slijedi:

- tražbine od «BH Banke» d.d. Sarajevo u iznosu od 14.946 KM po osnovu deponiranih sredstava i tražbine od «IB BiH» u iznosu od 2.527 KM, po osnovu nerealiziranog dijela kredita, tražbine po osnovu ratnih šteta u iznosu od 157.666 KM, tražbine po osnovu šumskih šteta u iznosu od 77.816 KM (Društvo ne posjeduje dokumentaciju za iznos od 7.139 KM), krediti dati drugim pravnim licima u iznosu od 10.250 KM, tražbine po osnovu kredita dati radnicima u iznosu od 33.372 KM i ostali kratkoročni krediti koji se odnose na Šumariju Nova Bila u iznosu od 22.717 KM.

Ove tražbine su preuzete po diobenoj bilanci i nisu ispravljene na teret rezultata poslovanja. Ne postoje dokazi da su poduzimane radnje da se ove tražbine naplate ili procijeni naplativost.

Preporučujemo:

Da Uprava u cilju zaštite naplate tražbina usvoji vlastite politike i procedure kao i kontrolne postupke za ove poslovne procese, kako bi osigurala razumnu sigurnost da se poslovi i zadaci odvijaju u skladu sa postavljenim ciljem i uz najbolju korist za Društvo. Potrebno je da uredi ove procese, da ih implementira u proces rada i vrši nadzor nad primjenom istih (politika ispravke, otpisa i procjene tražbina sukladno Međunarodnim računovodstvenim standardima). Uvođenje pravila postupanja je obveza Uprave, pri čemu treba voditi računa o svim okolnostima koje mogu utjecati na mogući gubitak ove imovine.

Potrebno je vršiti usuglašavanje knjigovodstvenih evidencija tražbina sa kupcima putem pismenih potvrđivanja.

5.6. Rashodi

Ukupni troškovi poslovanja u 2006 godini iznosili su 34.937.792 KM.

5.6.1. Troškovi radne snage

Po osnovu plaća i drugih primanja uposlenih isplaćeno je u prethodnoj i revidiranoj godini na ime:

Opis	2006. god.	2005. god.
Bruto plaće	12.122.191	12.729.407
Topli obrok	1.940.590	1.959.416
Prijevoz na posao	474.130	284.864
Regres za godišnji odmor	309.300	326.407
Ostala davanja	160.603	246.144
Ukupno	15.006.814	15.546.238

Ukupni troškovi uposlenih ukupno čine 31,97% ukupnih troškova, a isti su uređeni aktima Društva. Na ime bruto plaća uposlenim isplaćeno je 12.122.191 KM, dok je na ime naknada po osnovu rada (topli obrok, regres, prijevoz i ostale naknade) isplaćeno ukupno 2.884.623 KM. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po uposleniku iznosila je 571 KM.

Na dan 01.01.2006. godine u Društvu je bilo uposleno 1.052 djelatnika, a na dan 31.12.2006. godine 1.035 djelatnika.

Provedenom revizijom nismo uočili nepravilnosti kod obračuna plaća, s tim da je na dan 31.12.2006. godinne ostala neizmirena obveza za doprinos za PIO od srpnja do prosinca 2006. godine, a ostale obveze od kolovoza do prosinca 2006. godine.

5.6.2. Ostali troškovi i rashodi

Na ime ovih troškova i rashoda u 2006. godini je isplaćeno ukupno 19.930.978 KM. U okviru ovih troškova najveći su troškovi po osnovu obavljanja radova i usluga pravnih i fizičkih lica u šumarstvu, troškovi sječe, izvoza-unosa, utovara, transporta i istovara drvnih sortimenata.

Među značajnijim troškovima su i troškovi goriva i maziva, za koje je potrošeno ukupno 1.576.506 KM.

Naknade članovima Nadzornog odbora u 2006. godini su iznosile 48.286 KM

Utvdili smo slijedeće:

- **Da je tijekom 2006. godine isplaćeno na ime troškova privremenih i povremenih poslova 1.362.923 KM. Od navedenog iznosa se na isplatu naknade za povremeni rad odnosi 947.133 KM, a na isplatu toplog obroka 415.790 KM. Navedeni radnici nisu uposlenici Društva, a angažirani su za poslove šumsko-uzgojnih radova. Temelj za isplatu ovih troškova su ugovori sklopljeni sa sezonskim radnicima i član 1.6. Odluke o plaćama, dodacima i naknadama plaća iz 2005. godine, prema kojoj naknada za povremeni rad iznosi 10 KM dnevno, a naknada toplog obroka 6 KM. Na iznos od 415.790 KM nije obračunat i plaćen porez po stopi od 30% i 0,5% poreza za zaštitu. Obzirom da topli obrok predstavlja pravo iz radnog odnosa (što ovdje nije slučaj), koji u dopuštenom zakonskom iznosu nije oporeziv, trebalo je na isplaćenu visinu toplog obroka obračunati i platiti pripadajući porez sukladno Zakonu o porezu na plaće i druga lična primanja. Društvo je u obvezi da plati porez na kompletan iznos isplaćen po ugovoru o privremenim i povremenim poslovima bez obzira što je u ugovoru navedeno po kom osnovu se isplata vrši. Za iznos cca 127 tisuća KM neobračunatog poreza manje su iskazani troškovi i obveze u izvještajnom periodu.**

Preporučujemo:

Da se na ukupno isplaćene troškove privremenih i povremenih poslova izvrši obračun i uplata pripadajućih poreza sukladno zakonskim propisima.

5.7. Usuglašenost javnih nabavki sa propisima

Cilj revizije ovog procesa bio je uvjeriti se da li je Uprava u postupcima nabavke postigla najefikasniji način korištenja javnih sredstava s obzirom na svrhu i predmet javnih nabavki kao i da li su provedeni svi postupci i procedure predviđeni Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine.

Također, cilj nam je bio ocijeniti da li su poduzete sve potrebne mjere kako bi se osigurala pravična i aktivna konkurencija, jednak tretman, nediskriminacija i transparentnost između svih učesnika u procesu javne nabavke.

Društvo je u 2005. godini donijelo interni akt Pravilnik o nabavci robe, vršenju usluga i ustupanju radova. koji regulira proces izbora najpovoljnijeg ponuđača.

Nije donesen Plan nabavki za 2006. godinu. Direktor nije donosio Odluke o pokretanju nabavki niti su određivani vrijednosni razredi koji bi opredijelili postupak dodjele ugovora sukladno članku 6. Zakona o javnim nabavkama (otvoreni, konkurentski, pregovarački, direktni sporazum), a što je i predviđeno internim aktom.

Metodom uzorka pregledali smo poštivanje procedura izvršenih nabava kod slijedećih ugovora: izvođenje radova na sječi, izvoza i iznosu drvnih sortimenata, sanaciji i izgradnji traktorskih vlaka, nabava HTZ opreme, nabava strogo zaračunljivih tiskanica, izrada šumskogospodarske osnove za ŠGP „Fojničko“, nabava motornih vozila; nabava uredskog materijala, usluge osiguranja..

Revizijom prezentirane dokumentacije, utvrdili smo da su se kod provedenih otvorenih postupaka ponude otvarale 3 do 5 dana nakon isteka roka za prijem ponuda, što je suprotno članku 33. Zakona o javnim nabavama, koji propisuje otvaranje ponuda neposredno nakon isteka roka za prijem ponuda. Ni u jednom slučaju nisu tražene garancije za osiguranje ponude.

Na osnovu pregleda pojedinih nabavki po lotovima ističemo slijedeće nedostatke:

- u slučaju nabavke motornih vozila tipa „Lada“ i tipa „Škoda“, u Obavijesti o nabavi navedena je marka vozila.
- **Kod nabavke minibusa utvrdili smo da su sačinjena 2 zapisnika o otvaranju ponuda pod istim datumom, s tim da je u prvom zapisniku konstatirano da nema prispjelih ponuda za nabavu minibusa. U drugom zapisniku navedeno je da je prispjela jedna ponuda, koja je procijenjena kao najpovoljnija i sa tim ponuđačem je zaključen ugovor. Na dodatni zahtjev nije nam prezentirana ponuda za minibus.**
- **Kod izbora izvođača za radove na sječi, izvozu i iznosu drvnih sortimenata, sanaciji i izgradnji traktorskih vlaka i nabave HTZ opreme i strogo zaračunljivih tiskanica objavljeno je u „Službenom glasniku BiH“ da će se provesti ubrzani ograničeni postupak, a da nije proveden postupak pretkvalifikacije, što se Zakonom zahtijeva. Također, nisu nam prezentirani zapisnici o procjeni ponuda, kojim bi se potvrdilo da je izvršen postupak procjene sukladno članku 35. Zakona o javnim nabavkama BiH. Komisija je samo dala preporuku za izbor najpovoljnijeg ponuđača.**
- Kod nabave HTZ opreme nakon prigovora ponuđača Ured za razmatranje žalbi je poništio sve akte Društva vezane za ovu nabavu, a ponovni postupak više nije pokrenut. U postupku nabave strogo zaračunljivih tiskanica zaključen je Okvirni sporazum, a što je suprotno Naputku o primjeni Zakona o javnim nabavama Bosne i Hercegovine, prema kojem je neophodno objaviti informaciju da li će se sklopiti Okvirni sporazum, a što nije bilo objavljeno u ovom slučaju.
- **U slučaju provedenog postupka izbora ponuđača za izradu Šumskogospodarske osnove za ŠGP „Fojničko“ Društvo je prihvatilo prigovor ponuđača, koji nije poslan u roku, a nije odgovorilo u roku od 5 dana kako je propisano Zakonom. Prethodno je u postupku procjene napravljen propust jer Povjerenstvo nije na zahtjev ponuđača ispravilo matematičku grešku u ponudi, a što je bilo dužno učiniti sukladno Zakonu.**
- U 2005. godini su potpisana 2 ugovora za nabave uredskog materijala po teritorijalnom principu sa ponuđačima koji su imali isti broj bodova. U ugovorima nije definiran period trajanja ugovora.
- **Kod izbora osiguravajuće tvrtke u 2005. godini potpisane su police osiguranja sa svih 6 prijavljenih ponuđača sa kojima su prethodno bili zaključeni ugovori u 2004. godini.**

Obavijesti o dodjeli ugovora nisu objavljivane u „Službenom glasniku BiH“.

Revizijom je utvrđeno da Društvo u 2006. godini nije podnosilo Izvješća o nabavkama Agenciji za javne nabavke, a kako je predviđeno člankom 41. Zakona o javnim nabavama.

Preporučujemo:

Obzirom na nepoštivanje Zakona o javnim nabavama BiH, ukazujemo Upravi da posebnu pažnju posveti primjeni važećih propisa vezanih za izbor najpovoljnijeg ponuđača i realizaciju ugovora, te da dosljedno prati dinamiku i zakonitost izvršenja svih aktivnosti procesa nabave u cilju postizanja ekonomičnosti u interesu Društva. Obzirom na revizijom uočene nedostatke vršiti stalnu kontrolu nad provođenjem Zakona o javnim nabavama BiH.

5.8. Početna stanja

Tijekom revizije početnih stanja uočili smo da za ista ne postoji dokumentacija nego su preuzeta kao takva iz diobene bilance, to se prije svega odnosi na iskazane vrijednosti imovine sa kojom Društvo ne raspolaže niti je ušlo u posjed.

Naime, Odlukom o osnutku Društva, pripojeno je deset organizacionih jedinica (šumarija) Javnog poduzeća „Šume Herceg Bosne“ d.o.o Mostar zajedno sa dotad postojećim šumskim poduzećima sa područja Županije Središnja Bosna.

Na temelju navedene Odluke, sačinjena je diobena bilanca JP „Šume Herceg Bosne“ d.o.o Mostar sa 30.09.2004.godine, prema kojoj je za navedenih 10 organizacionih jedinica, unesena u poslovne knjige Društva imovina, obveze i kapital u slijedećim iznosima:

-stalna sredstva	5.483.583 KM
-tekuća sredstva	3.012.708 KM
-obveze	4.085.953 KM
-kapital	4.410.338 KM

Diobenu bilancu su potpisala samo dva od pet članova imenovanog Povjerenstva od strane JP „Šume Herceg Bosne“.

Nije nam data Odluka o prihvatanju diobene bilance od strane Nadzornog odbora i Skupštine Društva.

Najznačajnija vrijednosti imovine sa kojom Društvo ne raspolaže niti ima dokumentaciju, a prihvatilo je u diobenoj bilanci se odnosi na organizacionu jedinicu Nova Bila, koja je u novo Poduzeće knjigovodstveno unijela slijedeću imovinu ukupne vrijednosti od 1.767.773 KM i to:

Upravna zgrada	1.073.812 KM
Građevinski objekti	593.775 KM
Ostala oprema	79.822 KM
Transportna sredstva	20.363 KM

Dio navedene imovine koje je prethodni pravni subjekt unio u Društvo je bilo predmetom zakupa, s tim da zakupoprimac nije vratio objekt dat u zakup do 01.03.2005. godine.

Za potraživanja u iznosu 122.824 KM je dat samo spisak dužnika, a odnose se na organizacionu jedinicu Nova Bila.

Pored navedenog ističemo da su u financijskim izvješćima iskazane slijedeće pozicije za koje Društvo ne raspolaže dokumentacijom:

Investicije u tijeku u iznosu od 128.861 KM (Šumarija Fojnica) i investicije u tijeku u iznosu od 61.208 KM (Šumarija Kreševo), dati dugoročni krediti u iznosu od 11.382 KM, ostale dugoročne tražbine (Šumarija Busovača) u iznosu od 73.457 KM, tražbine od Šumarstva „Glamoč“ u iznosu od 222.238 KM.

Navedeno ukazuje da Društvo ne raspolaže iskazanom imovinom, a iskazuje je u financijskim izvješćima.

Uprava je svjesna ovih činjenica, dala vanredan nalog za obavljanje popisa u Novoj Biloi i Izvješće o popisu dostavila 19.10.2006. godine Županijskom Tužiteljstvu.

Također je utvrđeno da za iskazanu poziciju na ostalim dugoročnim obvezama u iznosu od 106.340 KM, Društvo ne raspolaže relevantnom dokumentacijom, koja potvrđuje da je riječ o obvezama Društva.

Centralna popisna komisija je u Elaboratu o popisu konstatirala da stanje po diobenoj bilanci prema kojoj su unesena početna stanja, ne odgovara stvarnom činjeničnom stanju na terenu. Također je utvrdila oštećenost i devastiranost objekata, tako da knjigovodstvena sadašnja vrijednost ove imovine nije ni približna stvarnoj vrijednosti.

Preporučujemo:

Potrebna je hitna aktivnost Uprave i organa upravljanja na rasčišćavanju preuzetih vrijednosti kako bi se točno znalo sa čime Društvo raspolaže.

5.9. Stalna sredstva

U financijskim izvješćima na dan 31.12.2006. godine, Društvo je iskazalo sadašnju vrijednost stalnih sredstava u iznosu od 481.205.305 KM, u kom iznosu je sadržana i vrijednost šuma.

Promjene koje su se dešavale na stalnim sredstvima tijekom revidirane godine su:

Opis	Nematerij. stal. sredst.	Zemljišta, šume, putevi	Gradevine	Oprema	Oprema u pripremi	Ostalo	Sredstva van upotrebe	Sveukupno
Stanje 01.01.2006	86.466	446.394.030	57.124.993	14.769.094	946.138	1.852.631	9.441.862	530.615.214
Povećanje	9.100	17.996.349	467.297	623.029	902.699	1.488.317	0	21.486.790
Rashod-smanjenje	30.557		41.275.493	1.267.297	1.037.564	1.011.598	0	44.622.509
Stanje 31.12.2006.	65.009	464.390.378	16.316.798	14.124.826	811.272	2.329.350	9.441.862	507.479.495
Akumulirana amortizacija								
Stanje 01.01.2006.	64.876	0	28.995.959	13.047.880	0	0	6.766.215	48.874.930
Amortizacija za 2006.	7.126	0	431.180	701.465			0	1.139.772
Otuđenja, rashod	30.557	0	22.511.174	1.198.781			0	23.740.512
Stanje 31.12.2006.	41.446	0	6.915.965	12.550.564			6.766.215	26.274.190
Stanje 31.12.2006.	23.563	464.390.378	9.400.832	1.574.262	811.272	2.329.350	2.675.648	481.205.305
Stanje 31.12.2005.	21.589	446.394.030	28.129.035	1.721.214	946.138	1.852.631	2.675.648	481.740.284

Obračun amortizacije stalnih sredstava vršen je linearnom metodom pojedinačno za svako stalno sredstvo uz primjenu amortizacionih stopa iz ranije Nomenklature stalnih sredstava.

Amortizacija za 2006. godinu iznosi 1.305.289 KM, od čega se na amortizaciju stalnih sredstava odnosi 1.120.626 KM, a na amortizaciju nematerijalnih sredstava 184.663 KM. Razlika iskazane amortizacije u financijskim izvješćima u odnosu na amortizaciju u navedenom pregledu, u očitovanju nije dovoljno jasno obrazložena jer je u pregledu iskazana kao rashod nematerijalnih sredstava u koloni ostalo.

Tijekom revidirane 2006. godine izvršeno je povećanje vrijednosti stalnih sredstava u iznosu od 21.486.790 KM, od čega se najveći dio odnosi na uknjiženje puteva u iznosu od 17.996.349 KM za koji iznos je izvršeno smanjenje vrijednost na kontu građevina i prijenos kumulirane amortizacije za građevine (isknjiženje).

Revizijom je utvrđeno:

- Da Društvo nije vršilo procjenu vijeka trajanja stalnih sredstava kojim raspolaže i uskladilo amortizacione stope sa istim, a što se zahtijeva Međunarodnim računovodstvenim standardom 16.
- Da je izvršeno knjigovodstveno evidentiranje (rashoda, viškova, manjkova) po Elaboratu o popisu za 2005. godinu tek na dan 01.07.2006. godine, čime su uvećani troškovi amortizacije za prvo polugodište 2006.godine, a isti pripadaju prethodnom periodu.
- Da je na poziciji sredstava van upotrebe sa 31.12.2006. godine evidentiran iznos od 6.874.489 KM, što je vrijednost puteva. U 2007. godini izvršeno je preknjiženje ovog iznosa na puteve u upotrebi, a da za isto u momentu knjiženja nije bilo adekvatne popratne dokumentacije.
- Da je u okviru stalnih sredstava na poziciji ostalih dugoročnih razgraničenja evidentiran iznos od 29.607 KM a odnosi se na razgraničenu kamatu po dugoročnim kreditima. Obračunata ukupna kamata priznata je kao sredstvo u aktivi Društva, a da pri tom ne ispunjava osnovno pravilo kod priznavanja sredstava da se od istog očekuje priliv budućih ekonomskih koristi, što se zahtijeva Kodeksom računovodstvenih načela (tačka 118 i 119). Za isti iznos priznate su obveze po osnovu kamata na datum izvješćivanja, a da iste nisu dospjele, što ima za posljedicu precjenjivanje obveza. Obveza za kamatu se iskazuje na datum bilance samo za dospjelu, a neizmirenu obvezu za kamatu u tom periodu. Zbog navedenog, knjigovodstvene transakcije dugoročnih kredita sa datumom izvješćivanja su precjenjene za iznos kamata u iznosu od 29.607 KM i uvećana aktiva kao protustavka za isti iznos. Na dugoročnim kreditima treba da bude iskazan samo iznos kredita, a troškovi pozajmljivanja kada dospiju na grupi konta 67 i obveze za dospjele kamate na grupi konta 52, koje su za to predviđena prema Priručniku za konverziju.
- Nepravilno je obračunata amortizacija na upravnu zgradu „Turbe“ sadašnje vrijednosti 153.623 KM, koja je knjigovodstveno prenesena sa investicija u tijeku u upotrebu tek 01.07.2006. godine (Odluka Nadzornog odbora je donesena 12.10.2006. godine), a riječ je o zgradi koja je već korištena u 2004. godini, čime je potcijenjena vrijednost amortizacije za period od 01.10.2004. do 01.07.2006. godine.
- Elaborat o popisu sa 31.12.2006. godine je sačinjen i usvojen od strane Nadzornog odbora 26.02.2007. godine. U Elaboratu Centralne popisne komisije ne postoji komparativni tabelarni pregled knjigovodstvenog stanja i stanja utvrđenog popisom na razini Društva.(u Elaboratu su iskazani podaci o popisu po šumarijama).
Centralna popisna komisija nije izvršila usuglašenje knjigovodstvenog stanja i stanja po popisu tražbina i obveza sa 31.12.2006. godine.

Preporučujemo:

Donijeti Odluku o visini stopa amortizacije koja će odražavati vijek korištenja stalnog sredstva.

Da se iz knjigovodstvenih evidencija eliminiraju razgraničenja po osnovu dugoročnih obveza po kamatama, čime će se postići pouzdanost i točnost finansijskih transakcija.

Uprava Društva je dužna shodno zakonskim propisima zaštititi imovinu Društva, a da bi to mogla raditi neophodno je inventarisanje iste i sravnjenje sa iskazanim stanjem u knjigovodstvenim evidencijama, čime se zapravo potvrđuje da navedenom imovinom Društvo raspolaže, da je koristi i da od iste očekuje koristi u procijenjenom roku. Izvještavati na propisani način sa komparativnim pregledom u Elaboratu Centralne popisne komisije o usuglašenju.

5.10. Kapital

U finansijskim izvješćima Društva je iskazan slijedeći kapital:

Opis	31.12.2006. god.	31.12.2005. god.
Upisani neuplaćeni kapital	0	131.438.398
Upisani uplaćeni kapital	2.000	2.000
Državni kapital DPZ	62.738	20.847.730
Državni kapital	68.599.934	190.017.789
Naknadno upisani kapital	408.892.278	9.214
Više upisani kapital u sudski registar	(1.036.560)	13.480.215
Revalorizacione rezerve	4.530.790	127.762.030
Promjene kapitala po odlukama	(842.988)	2.221.527
Rezervni fond	2.182.762	1.420.739
Akumulirana dobit iz ranijeg perioda	1.224.292	(8.305)
Akumulirani gubitak iz ranijeg perioda	(395.544)	(395.544)
Gubitak – razlika kapitala po diobenoj bilanci	(974.420)	(1.189.350)
Dobit tekuće godine	493.193	245.603
Gubitak tekuće godine	(113.541)	(2.762.071)
Ukupno	482.624.934	483.089.975

U sudski registar upisan je kapital u iznosu od 410.520.151 KM, a u Izvješću o promjenama na kapitalu upisani kapital iznosi 342.315.131 KM, što ukazuje da iskazana knjigovodstvena stanja na pozicijama kapitala i upisani kapital nisu usuglašeni sa sudskim registrom, a zakonska je obveza usuglašenje kapitala.

U okviru upisanog kapitala u sudski registar, a i u knjigovodstvenim evidencijama je iskazan kapital po osnovu šuma i šumskog zemljišta.

Društvo nema usuglašenu vrijednost imovine po osnovu šuma i višegodišnjih zasada sa odgovarajućom pozicijom u okviru kapitala.

Sa 31.12.2006. godine, u knjigovodstvenim evidencijama je izvršeno niz preknjižavanja u okviru pozicija kapitala i isti je analitički iskazan prema naprijed navedenom pregledu iz kojeg je vidljivo da se kapital analitički nepravilno iskazuje kao što su negativne pozicije, koje prema računovodstvenim propisima ne bi mogle biti iskazane kao takve osim gubitka.

Knjigovodstvenim evidentiranjima nije prethodila odluka organa upravljanja, a iz datog pregleda, se vidi da se radi o značajnim transakcijama (smanjenje gubitka tekuće godine, smanjenje gubitka po diobenoj bilanci, povećanje rezervnog fonda, formiranje akumulirane dobiti iz ranijeg perioda, povećanje naknadno upisanog kapitala).

Pravilnost iskazivanja kapitala je uvjetovana pravilnošću iskazivanja imovine i obveza.

Navedeno ukazuje na potrebu značajnog angažmana i poduzimanja mjera Uprave za pravilno iskazivanje kapitala.

5.11. Obveze i razgraničenja

Obveze sa 31.12.2006. godine su iznosile 9.354.674 KM, a razgraničenja 1.307.554 KM.

Struktura obveza je slijedeća:

	2006.god.	2005.god.
Dugoročni krediti	1.242.985	1.577.809
Ostale dugoročne obveze	340.132	204.433
Obračunati a neuplaćeni rashodi	52.950	57.942
Odloženi prihodi po osnovu donacija	136.626	28.410
Ostala dugoročna razgraničenja	179.916	151.892
Ostali kratkoročni krediti	(1.000)	135.539
Obaveze prema ostalim dobavljačima	2.093.590	2.536.546
Obveze prema zaposlenim	728.959	1.169.075

Obveze za porez	(268)	82.707
Obaveze iz komis. i konsi.poslova	691.308	518.492
Obaveze po ost.poreze i doprinose	3.886.073	2.539.846
Obračunati a neplaćeni rashodi	1.127.638	7.283.256
Unaprijed naplaćeni i odloženi prihod	-	1.447
Obveze za PDV	183.319	-
UKUPNO:	10.662.228	16.287.394

Obveze u 2006. godini su u odnosu na 2005. godinu manje za 34,5%.

Obveze koje su evidentirane kao dugoročni krediti se odnose na obveze kako slijedi:

Davalac kredita	Iznos kredita 31.12.2006.god.	Razdoblje otplate	Kamatna stopa	Status kredita
Investicijska banka FBiH	1.244.522	2001-2010	2,00-7,73%	u otplati

Obveze po osnovu primljenih kredita predstavljaju obveze koje su nastale u periodu prije poslovne 2006. godine. Timu za reviziju je prezentiran Ugovor o preuzimanju obveza po ugovorima o kreditu potpisan dana 15.03.2005. godine između Investicijske banke FBiH i Šumsko gospodarskog društva «Šume Središnje Bosne». Predmet ovog ugovora je preuzimanje obveza prethodnih pravnih subjekata sa stanjem na dan 30.09.2004. godine uz odobrene kamate i rokove. Društvo je preuzelo ukupno 879.539 EUR-a, koliko iznosi saldo glavnice kredita i dijelova kredita koji se preuzimaju na dan 30.09.2004. godine.

Obveze po inokreditima su iskazane u EUR-ima i u finansijskim izvješćima konvertirane u KM.

Servisiranje prispjelih obveza po osnovu ovih kredita se vrši uredno, osim za kredit uzet za izgradnju puteva-Londonski klub, čije je stanje sa 31.12.2006. godine iznosilo 241.353 KM. Radi se o preuzetom kreditu po diobenoj bilanci, čije je stanje duga prema usuglašenju iz 1997. godine bilo 144.212 USD. Društvo nije vršilo usklađenja za obračun tečajnih razlika za navedeni kredit u prethodnom periodu sukladno Međunarodnom računovodstvenom standardu.

Tijekom 2006. godine nije vršen prenos dospjele obveze dugoročnog kredita na tekuće obveze, već je izvršeno direktno smanjenje dugoročnih obveza. Posljedica navedenog je da ove obaveze nisu pravilno klasifikovane na one koje dospijevaju unutar jedne obračunske godine i one čije je dospijeeće duže od jedne godine.

Obveze po osnovu kamata na datum izvješćivanja su iskazane u iznosu od 29.607 KM a da iste nisu dospjele, što ima za posljedicu precjenjivanje obveza. Obveza za kamatu se iskazuje na datum bilance samo za dospjelu, a neizmirenu obvezu za kamatu u tom periodu. Zbog navedenog, knjigovodstvene transakcije dugoročnih kredita sa datumom izvješćivanja su precjenjene za iznos kamata u iznosu od i uvećana aktiva kao protustavka za isti iznos.

Sa Investicijskom bankom Federacije BiH nije vršeno knjigovodstveno usuglašavanje ostatka duga dugoročnog kredita po glavnici, redovnoj i zateznoj kamati sa stanjem na dan 31.12.2006. godine.

Odloženi prihodi po osnovu donacija iskazani su u iznosu od 73.016 KM. U 2006. godini je izvršeno povećanje u navedenom iznosu, a odnosi se na donaciju stalnih sredstava od Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

Obveze prema dobavljačima su iskazane u iznosu od 2.093.590 KM. Na kraju poslovne 2006. godine, nije vršeno usuglašavanje obveza putem konfirmacija iskazanih obveza sa dobavljačima.

Starosna struktura obveza sa 31.12.2006. godine je slijedeća:

Ročnost	Iznos u KM
do 15 dana	363.959
do 30 dana	418.718
od 30 do 90 dana	1.046.795
od 90 do 180 dana	104.679
od 180 do 360 dana	159.439
UKUPNO:	2.093.590

Obveze prema zaposlenim na dan 31.12.2006. godine su iskazane u iznosu od 728.959 KM i odnose se na obračunate, a neisplaćene obveze za prosinac 2006. godine. Od ovog iznosa se na neto plaće odnosi 205.411 KM. U okviru iskazanih obveza prema zaposlenim, uočili smo da je knjigovodstveno nepravilno iskazan iznos od 205.411 KM u dugovnom saldu, a odnosi se na nerasknjižene pozicije obustava iz plaća radnika.

Revizijom je utvrđeno da je u okviru ostalih kratkoročnih obveza-Vranica iskazan iznos od 27.620 KM, za koji timu za reviziju nije prezentirana relevantna dokumentacija kao ni dokumenti vezani za iskazanu poziciju na rezerviranjima po sudskim sporovima u iznosu od 80.589 KM (Odluka o rezervaciji sredstava, nalog za knjiženje itd.).

Obveze za poreze, doprinose na plaću, doprinose iz plaća i poreze u finansijskim izvješćima iznose 3.886.073 KM. Najveći dio se odnosi na neizmirene doprinose iz i na plaće i poreze po isplaćenim plaćama, s tim da je na dan 31.12.2006. godine ostala neizmirena obveza za doprinos za PIO od srpnja do prosinca 2006. godine, a ostale obveze od kolovoza do prosinca 2006. godine.

U okviru ove pozicije iskazane su i obveze za doprinose za mirovinsko osiguranje, doprinose za zdravstveno osiguranje, osiguranje od neuposlenosti i porez na plaću iz perioda od 1992.-2004. godine. Sukladno odredbama Zakona o naplati i djelimičnom otpisu dospjelih, a nenaplaćenih doprinosa za socijalno osiguranje (»Službene novine FBiH« br.25/06), Društvo je izvršilo prijave svojih dugovanja kod Federalnog Zavoda za PIO/MIO (552.286 KM), Federalnog Zavoda za zapošljavanje (75.289 KM) i Zavoda za zdravstveno osiguranje Srednjobosanskog kantona (505.837 KM). U 2006. i 2007. godini nisu potpisani Sporazumi sa nositeljima osiguranja niti su izmirena plaćanja prema njima.

Revizijom je utvrđeno da je u okviru obveza za poreze i doprinose, nepravilno knjigovodstveno evidentiran iznos od 151.435 KM, a odnosi se na obvezu za proširenu reprodukciju iz ranijih godina u početnom stanju.

Preporučujemo:

Da se sa obračunskim periodom vrši knjigovodstveno usuglašavanje ostatka duga dugoročnih kredita po glavnici, redovnoj i zateznoj kamati sa Investicijskom bankom Federacije BiH. Također, potrebno je vršiti i usuglašavanje duga sa dobavljačima putem pismenih konfirmacija. Dosljedno primjenjivati Međunarodni računovodstveni standard Tečajne razlike.

Da se u cilju potpunog iskazivanja obaveza, knjigovodstveno iskazuju obveze za sve kamate u okviru klase 5 i da se vrši prijenos obveza koje dospijevaju do 1 godine sa dugoročnih na kratkoročne obveze.

Izvršiti pravilna knjigovodstvena evidentiranja za iskazane pozicije obveza (dugovna salda).

6. KOMENTAR

U ostavljenom roku Šumsko gospodarsko društvo "Šume Središnje Bosne" d.o.o. Donji Vakuf se očitovalo aktom broj 01-3902/07 od 16.08.2007. godine na Nacrt Izvješća o reviziji finansijskih izvješća za 2006. godinu.

Iskazana je namjera Uprave da će se date preporuke primijeniti u budućem poslovanju Društva.

Data su određena obrazloženja i pojašnjenja vezano za neke nalaze date u Nacrtu Izvješća o reviziji. Opravdane primjedbe su razmotrene i inkorporirane u Konačno Izvješće o reviziji finansijskih izvješća za 2006. godinu.

Ne slažemo se sa:

- primjedbom Društva datom u očitovanju na točku 3. stav 6. Neovisnog revizorskog mišljenja, za isplate toplog obroka po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima, za koje nisu plaćeni propisani porezi, jer se radi o pravima po osnovu radnog odnosa (što ovdje nije slučaj), te ponovo ističemo da isplaćeni topli obrok predstavlja naknadu angažiranim licima, koja nije oslobođena plaćanja propisanih poreza bez obzira kako ste je vi definirali.

- sa primjedbom vezanom za knjigovodstveno evidentiranje ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih tražbina, koja su izvršena u jednom iznosu jer nema dokumentacione osnove iz koje se vidi procijenjena ispravka i na koje se tražbine odnose.

- sa datim obrazloženjem vezanim za izvršeno preknjiženje puteva sa sredstava van upotrebe na puteve u upotrebi jer su sve radnje poduzete nakon 31.12.2006. godine, a shodno zakonskoj obvezi o Prvoj intergralnoj primjeni (izvještavanja i iskazivanja), te su radnje trebale biti obavljene prije datuma bilance.

- sa datim obrazloženjem i priloženom dokumentacijom o neusuglašenosti kapitala, jer ne predstavlja dokumentacionu osnovu za izvršena knjiženja na pozicijama kapitala. Ponovno ističemo obvezu Uprave da uskladi vrijednost kapitala u poslovnim knjigama i da se izvrši upis ukupnog neto kapitala u sudski registar.

Ovom prilikom želimo da se zahvalimo osoblju Društva, koje je bilo angažirano tijekom revizije na korektnoj i profesionalnoj suradnji.

Viši revizor:

Ismeta Junuzović

Tim za reviziju:

Nedžad Redžep
Dijana Šutalo